

nelse. Disse Specialarbejdere har hidtil ofte været overmaade vanskeligt stillede, navnlig naar de, efter i nogle Aar at have haft et saadant Specialarbejde som f. Eks. Telefonpasning, Maskinskrivning eller Stenografering, kommer bort fra de Virksomheder, hvori de er oplært, idet de i Virkeligheden intet har lært udover dette lille Specialarbejde, og de har derfor Vanskelighed ved at komme ind i anden Virksomhed. Nu gives der dem Lejlighed til i Henhold til disse Bestemmelser at faa mere alsidige Kundskaber.

I § 4 er der indsat den nye Bestemmelse, at Ministeren efter Forhandling med de faglige Organisationer skal kunne fastsætte for 3 Aar ad Gangen Maksimumslæretiden for de forskellige Fag, idet der tilføjes, at Læretiden ikke for noget Fag maa overstige 4 Aar. Jeg er af den Opfattelse, at Udviklingen fører med sig, at den nuværende Maksimumslæretid paa 5 Aar ikke vedblivende kan være tilfredsstillende; efterhaanden som Specialiseringen indenfor Fagene skrider frem, bliver en ensartet Læretid mindre og mindre rimelig. Jeg vil ogsaa erindre tidligere Talere om, at der er mange, som ikke i den lange Læretid lærer alle Fagets Specialiteter, men kun en enkelt Specialitet. Jeg tror derfor, at en forskellig Maksimumstid i de forskellige Fag er paa krævet. Det er selvfølgelig rigtigt, at en lidt kortere eller lidt længere Læretid kun spiller en mindre Rolle overfor det væsentlige: en grundig Uddannelse, men det lader sig ikke nægte, at Læretiden i adskillige Kontrakter nu fastsættes længere, end Uddannerne kræver, og man maa ikke glemme, at en længere Læretid end nødvendigt dog er en stor og uretfærdig Byrde for de paagældende unge Mænd og Kvinder.

Med Hensyn til, at Læretiden ikke maa sættes ud over de 4 Aar, vil jeg sige, at der maaske i de fleste Tilfælde ikke er stort at indvende derimod, men jeg tror dog, at det vil være rigtigt, at der gives Adgang til at dispensere fra denne Bestemmelse, saaledes at der tillades en længere Læretid i de Tilfælde, hvor Fagorganisationerne maatte ønske det. Jeg erindrer om, at en saadan Dispensationsbestemmelse var indsat i det Lærlingelovforslag, der blev forelagt i sin Tid af den nuværende højtærede Statsminister, idet det der bestemtes, at der kunde ske Dispensation efter Samraad med Handelsministeren. Jeg erindrer ogsaa om, at Socialdemokratiet i 1921 tiltraadte Tanken om Adgangen til saadanne Dispensationer. Men det er et For-

hold, man kan forhandle nærmere om i det kommende Udvalg.

I Lovforslagets § 6 gives der Socialministeren Magt til at bestemme, hvor mange Lærlinge der højest maa uddannes indenfor et Fag, saafremt det maa antages, at der uddannes flere Lærlinge i Faget, end der skønnes at være Brug for. Jeg tror ikke, denne Bestemmelse er vel betænkt. Jeg forstaaer, at den højtærede Minister ud fra sit Grundsyn kan tænke sig en Samfundsordning, hvor Staten har afgørende Indflydelse paa, hvad den enkelte Borger skal beskæftige sig med, men jeg kan ikke forstaa, at Ministeren kan tænke sig, medens vi lever under det nuværende Samfundssystem, at forene dette med en Bestemmelse om, at Ministeren skal kunne hindre den enkelte Borger i at søge den Uddannelse, han ønsker. Det nuværende Samfund bygger paa den frie og lige Adgang til Erhverv. Det kan til Tider — det er klart — føre til en stærkere Tilgang til et Erhverv end ønskeligt, og det er ogsaa klart, at det til Tider kan medføre, at der opstaaer Tab for Samfundet. Men den frie og lige Adgang til Erhverv har saa overordentlig store Fortrin, at de langt opvejer disse Tab.

Samfundsmagten kan selvfølgelig søge at indvirke paa den Tilgang, der finder Sted i et Fag, den kan vejlede i den Henseende, den kan tilraade en stærkere eller ringere Tilgang, og der er her Spørgsmaal, som jeg tror det vilde være meget ønskeligt, det kommende Udvalg tog op til Drøftelse. Det, der sker i det virkelige Liv, er imidlertid ikke blot det, at der er Fag, hvor der er for stor Tilgang, der er ogsaa Fag, hvor Tilgangen er for ringe, og et saadant Fag, der har for ringe Tilgang, kan faa en urimelig Magtstilling overfor det øvrige Samfund. Jeg vil gerne erindre om, at Arbejderstanden ikke er interesseret i, at Dele af den søger at isolere sig og tage de Særfordele, der flyder deraf. Jeg vilde derfor tro, at det vilde være rigtigt, om Udvalget søgte at faa klarlagt de Forhold, der over Indflydelse paa Tilgangen til Fagene, og at det i denne Forbindelse ogsaa kom ind paa en Drøftelse af hele Spørgsmaalet om en Systematisering af Lærlingeanvisningen gennem Arbejdsanvisningskontorerne.

Men en positiv Magt for Administrationen til at nægte Borgerne Uddannelse i et Fag kan efter min Opfattelse ikke forenes med Grundlaget for det nuværende Samfund, den frie og lige Adgang til Erhverv-